

ВНЗх, витрати часу пропорційно зростають. Крім того, у дистанційній формі навчання є проблеми технічного й організаційного характеру, одними з яких є перебої в роботі онлайн-платформ через перевантаження; відсутність необхідного програмного забезпечення в студентів, а також відсутність прямого очного контакту між тими, що навчаються, й викладачем; вимога твердої самодисципліни, мотивації. Для підвищення ефективності дистанційної освіти необхідно активізувати роботу із застосування нових методів і інструментів викладання. У теперішній час дистанційне навчання – сучасний формат реалізації вищої освіти.

МЕТОДИКИ ТРЕНУВАННЯ «SOFT» SKILLS ПІД ЧАС НАБУТТЯ ПРОФЕСІЇ ЕКОЛОГА

*Лебедева О.С., к.т.н., доц., Самохвалова А.І., к.т.н., доц.,
Харківський національний університет будівництва та архітектури,
Харків, Україна
elena.lebedeva0504@gmail.com, samohvalova_anya@mail.ua*

Ринок праці 21 сторіччя вимагає від майбутніх фахівців все більш широкого кола знань та вмій для ефективного та успішного працевлаштування. Дана тенденція робить виклик закладам вищої освіти та підвищує сподівання та очікування студентів. В жорстких умовах конкуренції на ринку праці для майбутніх фахівців, у тому числі й екологічного спрямування, ставляться завдання, що стосуються не лише технічних знань та вмій (“hard skills” або “тверді навички”), які пов'язані з професійною діяльністю. Вища освіта повинна забезпечувати не лише “тверді навички” для студента, але й “м'які навички”. “Soft skills” відіграють не менш важливу роль у успішній кар'єрі ніж “hard skills”, та допомагають під час соціальної взаємодії в суспільстві. Головною метою дослідження було дослідити які саме “м'які навички” найбільш затребувані на ринку праці та як саме їх розвивати в межах освітніх компонентів, що викладаються в закладах вищої освіти.

Складний економічний стан України суттєво погіршує ситуацію на ринку праці, спостерігається дисбаланс між попитом та пропозицією. Тому вимоги до випускників вищих навчальних закладів значно підвищуються. Роботодавці суттєво зменшують кількість штатних працівників, що безпосередньо негативно впливає на ринок праці та посилює конкуренцію серед претендентів на працевлаштування. Для того, щоб бути конкурентоспроможним на сучасному ринку праці, випускнику ЗВО необхідно володіти так званими “твердими” та “м'якими” навичками.

«Жорсткі» навички - це технічні й професійні знання, вміння та навички, яким можливо навчити в коледжі або ЗВО, легко виміряти та перевірити, вони є досить об'єктивними.

«М'які» навички – універсальні компетенції, так звані “нетехнічні навички”, які є нематеріальними. Їх складно виміряти кількісними показниками, а тому їх оцінка носить суб'єктивний характер. Багато атрибутів м'яких навичок визнано нашим суспільством. Деякі з них є вираженими, характеризуються навичками спілкування, організацією, лідерством, логікою, зусиллями, груповими навичками та етикою. М'які навички виникли серед термінів соціології, що описують еквалайзер (коефіцієнт емоційного інтелекту) людини, який можна поділити на соціальне життя, спілкування, словесні висловлювання, звички, доброзичливість та оптимізацію. М'які навички можна розділити на дві групи: внутрішньоособистісні навички та міжособистісні навички. Внутрішні особисті навички стосуються здатності особистості керувати собою для оптимального розвитку роботи, наприклад, управління часом, управління стресом та творче мислення. Тим часом, особисті навички визначаються як навички особистості в управлінні своїми стосунками з іншими для оптимального розвитку роботи, тобто: здатність мотивувати, вести та вести переговори. Внутрішньоособистісні навички – це ті вміння та комунікації, які відбуваються у власній свідомості людини, а міжособистісні вміння – це навички, що стосуються взаємодії з іншими людьми чи особистостями [1-6].

Існує безліч атрибутів м'яких навичок, якими володіє кожна людина на різному рівні. Це пов'язано з різними звичками мислити, говорити, діяти та приймати певне ставлення до різних ситуацій. Однак ці навички можуть розвиватися, коли людина звикає застосовувати їх, поки нарешті їх не можна вважати звичкою. У професії еколога найбільш затребуваними м'якими навичками є:

- Свідоме читання – розуміння письмових речень та абзаців у документах, пов'язаних із роботою.

- Критичне мислення – використання логіки та міркувань для виявлення сильних і слабких сторін альтернативних рішень, висновків або підходів до проблем.

- Активне навчання – розуміння наслідків нової інформації як для поточного, так і для майбутнього вирішення проблем та прийняття рішень.

- Активне слухання – приділяти повну увагу тому, що говорять інші люди, витратити час, щоб зрозуміти викладені моменти, ставити доцільні запитання і не переривати в невідповідний час.

- Вирішення складних проблем – виявлення складних проблем та перегляд супутньої інформації для розробки та оцінки варіантів та впровадження рішень.

- Судження та прийняття рішень – враховуючи відносні витрати та вигоди від потенційних дій, виберіть найбільш підходящий.

- Письмо – ефективне письмове спілкування відповідно до потреб аудиторії.

- Говоріння – розмова з іншими для ефективної передачі інформації.

- Моніторинг – моніторинг або оцінка результатів своєї роботи, інших осіб чи організацій з метою вдосконалення або вживання заходів.

- Управління часом – управління власним часом та часом інших.

- Координація – коригування дій стосовно дій інших людей.

- Переконавання – переконання інших змінити свою думку чи поведінку.
- Навчання – навчання інших, як щось робити.
- Соціальна сприйнятливність – усвідомлення реакцій інших людей та розуміння того, чому вони реагують так чи інакше.
- Переговори – об'єднання інших та спроба примирити розбіжності.
- Оцінка систем – визначення мір або показників ефективності системи та дій, необхідних для поліпшення або корекції роботи, щодо цілей системи.
- Орієнтація на послуги – активно шукаємо шляхи допомоги людям.
- Системний аналіз – визначення того, як повинна працювати система та як зміни умов, операцій та середовища впливають на результати.
- Стратегії навчання – вибір та використання навчальних методів та процедур, що відповідають ситуації під час навчання чи викладання нового матеріалу.

Слід також зазначити, що результати досліджень, які проведені в Гарвардському університеті та в Стенфордському дослідному інституті, свідчать про те, що професійна успішність завдяки «hard skills» складає лише 15 %, в той час коли «soft skills» визначається у 85 % [4].

Зважаючи на вищесказане, перед ЗВО постає важливе завдання – розвинення у студентів «soft skills». Існує декілька шляхів: введення в освітні програми нових дисциплін, в освітні компоненти - змістовні модулі, які будуть сприяти розвитку «soft skills», проведення спеціалізованих тренінгів, курсів, семінарів тощо. Слід зазначити, що спілкування з професорсько-викладацьким складом, допоміжним персоналом, спільне виконання наукових досліджень та підготовка до їх презентацій на конференціях різного рівня поступово розвиває «soft skills» у студентів. Також зацікавленість та активна участь студентів в гуртках, спілках, громадських об'єднаннях, студентському самоврядуванні значно сприяє та підвищує опанування «soft skills».

Перелік посилань:

1. M. J. Dewiyani S. Improving Students Soft Skills using Thinking Process Profile Based on Personality Types. *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)* Vol.4, No.3, September 2015, pp. 118-129
2. Длугунович Н. А. Soft skills як необхідна складова підготовки IT - фахівців. *Вісник Хмельницького національного університету*. — 2014. — № 6 (219). — С . 239—242.
3. Абашкина О. Soft skills: ключ к карьере. *Справочник по управлению персоналом : научный журнал* . — 2008. — № 9. — С . 124—126.
4. К.О. Коваль. Розвиток «soft skills» у студентів — один з важливих чинників працевлаштування. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*, - 2015. - №2. - С. 162-167.
5. GS. Kushwaha, "Role of Soft Skill and Personality development", *Education Research Journal*, vol/issue: 2(2), pp. 43-46, 2012.
6. Europe Direct is a service to help you find answers to your questions about the European Union [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.britishcouncil.org/sites/britishcouncil.uk2/files/youth-in-action-keycomp-en.pdf>.